

Mike Boddé

LEKKERE STUKKEN

DE ALLERMOOIESTE
MUZIEK DIE IK KEN

Balans

Mike Boddé doet niets liever dan over muziek praten: over harmonieën, over vorm, betekenis, instrumentkeuze, de bewuste of onbewuste intuïties van de componist, en natuurlijk over de emoties die muziek losmaakt. In *Lekkere stukken* nodigt hij de lezer (en luisteraar) uit om een trip te maken langs zijn muzikale topfavorieten. Muziek in allerlei stijlen, met een verhaal.

Zo voert *Lekkere stukken* ons mee door Boddés muzikale universum, waarover hij geweldig aanstekelijk schrijft. Een heerlijk lees-, blader- en luisterboek, waarbij de afspeellijst op Spotify de *Lekkere stukken*-ervaring compleet maakt. Inclusief bonustracks: het album *Extra lekkere stukken*, dat Boddé speciaal voor dit boek componeerde.

LEKKERE STUKKEN

**Mike
Boddé**

**LEKKERE
STUKKEN**

DE ALLERMOOISTE
MUZIEK DIE IK KEN

Uitgeverij Balans

INHOUD

- 9 Vooraf
- 11 Johann Sebastian Bach
- 14 Benjamin Britten
- 17 Dianne Reeves & The Big Phat Band
- 21 Alison Krauss
- 24 Guus Janssen
- 27 Keith Jarrett
- 30 All Jarreau
- 33 Barrington Thurbridge
- 37 Beady Belle
- 40 Dave Weckl
- 43 Fleetwood Mac
- 47 Thomas Adès
- 50 Donald Fagen
- 53 Henny Vrienten
- 57 Hermeto Pascoal
- 60 Ivan Lins
- 63 Jesse van Ruller
- 66 Kees Torn
- 69 Liz Wright

72	Nancy Wilson
76	Steely Dan
79	Tony Bennett
82	Dick Gaughan
86	Doop
89	Pat Metheny
92	Elis Regina
95	Sergej Rachmaninov
98	Dmitri Sjostakovitsj
102	Tristan
105	Sérgio Mendes
108	Igor Stravinsky
111	Modest Moessorgski
115	Wayne Shorter
117	Clare Fischer
120	Billy Joel
123	Thomas Dolby
126	Tommy Makam
130	Fay Claassen
133	Gabriel Yared
136	Herbie Hancock
139	Harry Sacksioni
143	De Jeugd van Tegenwoordig
146	Jacob Collier
149	Battles
152	Joni Mitchell
155	Julien Clerc
158	György Ligeti
161	Mike Boddé & Thomas van Luyn
164	Van Morrison
167	Le Mystère des Voix Bulgares
170	Mylou Frencken
173	Phineas Newborn

176	Snarky Puppy
179	Otto Ketting
182	Steps Ahead
185	Steve Reich
189	Dr. Buzzard's Original Savannah Band
193	Vincent van Warmerdam
196	Suzanne Vega
199	Bonnie Raitt
203	Chaka Khan
206	Claus Ogerman
209	Frédéric Chopin
213	Gerald Finzi
216	Gretchen Parlato
219	Jaap Mulder
222	Jaco Pastorius
225	Tom Jobim
228	Joe Henderson
231	Joop Stokkermans
234	Nikolai Kapoestin
238	Knower
241	Nik Kershaw
244	Rogier van Otterloo
247	Robert Schumann
250	Silje Nergaard
253	Yellow Jackets
257	Trijntje Oosterhuis
261	Alexander Knaifel
265	Kathy Breidtfeld
269	Nawoord
271	Dank
272	Verantwoording beelden

Voor de complete *Lekkere stukken*-
ervaring heb ik een afspeellijst
samengesteld op Spotify, die
eenvoudig te vinden is via de link:

[www.uitgeverijbalans.nl/boeken/
lekkere-stukken](http://www.uitgeverijbalans.nl/boeken/lekkere-stukken)

of via deze QR-code:

Ook vind je op Spotify een
aantal bonustracks van mijzelf:
Extra lekkere stukken, als cadeautje

Mike Boddé

VOORAF

Wat betekent muziek in mijn leven? Op mijn zestiende verjaardag kreeg ik een keyboard. Een elektronische piano van Yamaha, met de mogelijkheid om onhoorbaar te spelen met een koptelefoon op. Maandenlang zat ik tot diep in de nacht op mijn trots bezit te spelen. Meestal kwam om een uur of vier mijn moeder naar boven om me eindelijk mijn bed in te jagen. Mijn ouders slaapkamer was recht onder de mijne, en mijn moeder had dan meestal al een paar uur naar getrommel liggen luisteren. Ook als ik met koptelefoon op speelde was er namelijk op de etage onder mij duidelijk een geluid te horen, dat leek of er iemand op de vloer roffelde. Maandenlang zat ik door slaapgebrek vermoeid in de klas, elke dag mijn schooluren uit, verlangend om zo snel mogelijk weer naar huis te kunnen gaan, om achter mijn toetsenbord te kruipen. Mijn keyboard was mijn beste vriend.

Toen ik Chinees studeerde in Leiden bestond er de mogelijkheid om een beurs te krijgen om naar China te gaan. En mijn vader bood aan om daar een bedrag bij te leggen om te kunnen eten en drinken. Mijn aanvraag werd afgewezen. Maar wat deed ik met het geld van mijn vader,

dat al op mijn rekening stond? Eigenlijk wilde ik niet naar China, ik wilde maar één ding: een multitimbrale synthesizer (die meerdere geluiden tegelijk kan produceren) en een computer om mee op te nemen. En met mijn vaders toestemming gebeurde dat ook. Ik kocht een SQ2 synth, van Ensoniq; een verrukkelijk apparaat met prachtige evocatieve geluiden erin. En, ik kocht mijn eerste computer: een Atari ST met precies één MB geheugenruimte. Eén MB? Ja jongens en meisjes, één MB. Om precies te zijn 1040 KB. En het ding was onverwoestbaar. Dagen en nachten was ik kleine muziekjes aan het maken. En het ding hielp me door menig eenzaam uurtje heen. Mijn SQ en mijn Atari waren mijn meest gekoesterde apparaten.

Muziek is letterlijk en figuurlijk als een klankbord voor mij. Als ik een gênant of spannend telefoontje heb gehad, spring ik meteen achter de piano om me af te reageren. Als ik verdrietig ben, als ik blij ben, als ik boos ben of welke andere emotie dan ook voel: ik moet direct naar de piano om het gevoel te kanaliseren. Muziek is voor mij eten en drinken. Waar een ander naar de kroeg gaat om zijn sores met een vriend te delen, deel ik mijn wederwaardigheden meestal met de piano. De piano is mijn kroegmaat en tegelijk mijn psychiater.

Wat hoop ik nu met dit boekje te bereiken?

Ik verwacht niet van de lezer dat die ook de muziek tot epicentrum van zijn leven maakt, maar als u aan dit boekje een of twee namen overhoudt waarvan u wel meer wilt weten, dan is mijn missie volledig geslaagd.

Johann Sebastian Bach

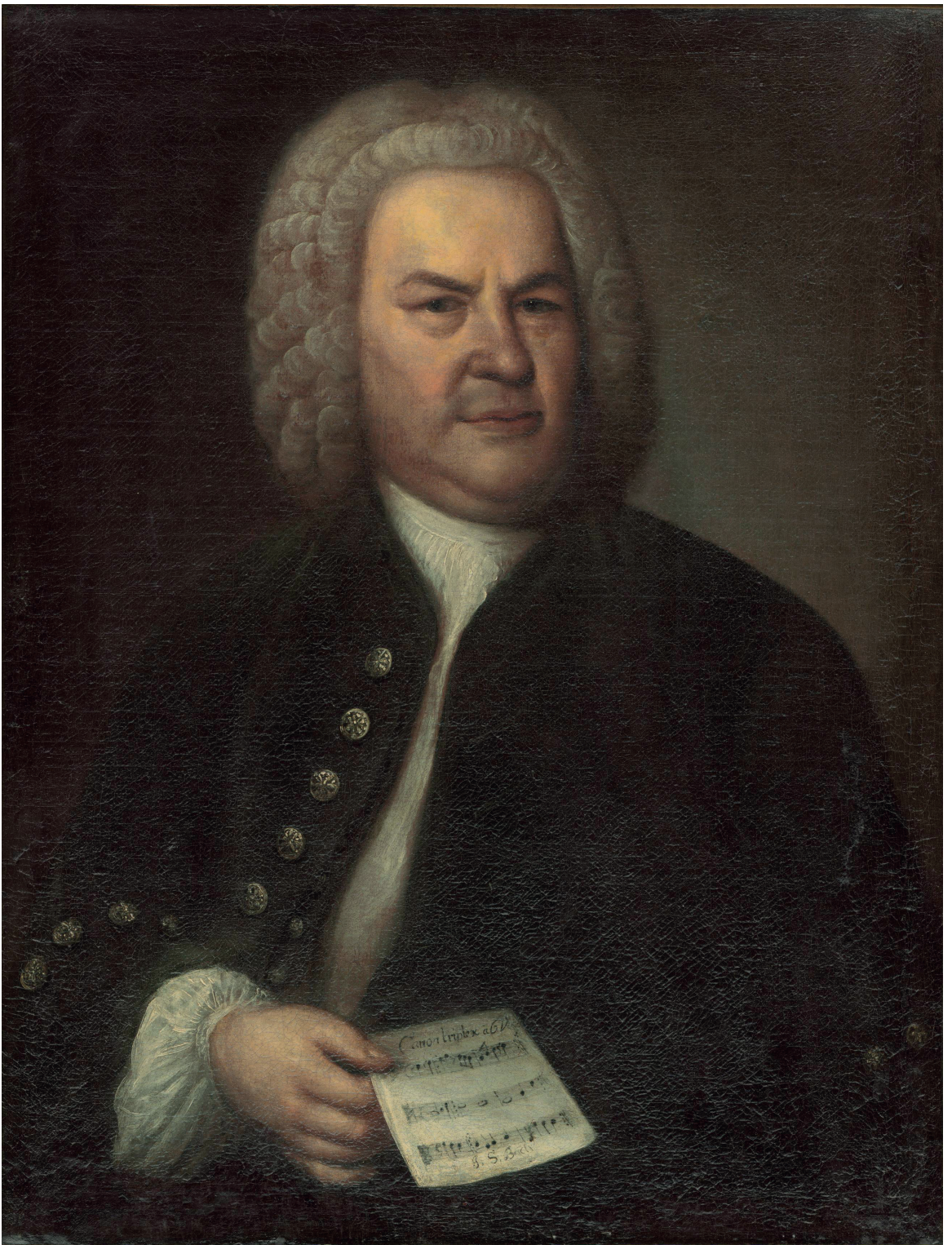

SARABANDE IN D-MINEUR

Over Bach is veel gezegd, en wat zou je daar nog aan toe moeten voegen? Nou, bijvoorbeeld dat hij stappen zet in een compositie die een direct gevolg zijn van een onverbidde-lijke, ijzeren logica, maar die iets opleveren wat verbijsterend modern is. Zoals een fysicus na een reeks van wiskundige stappen op iets uit kan komen wat onvoorstelbaar is. Denk aan Einstein die op het idee kwam dat zwaartekrachtvelden buigbaar zijn als elastisch tentdoek. In bijna elk stuk van Bach zitten één of twee van die zwaartekrachttentdoeken; ofte-wel maten die je achterover doen vallen van verbazing.

In de *Sarabande in d-mineur* zijn dat om precies te zijn maat 7 en 8. Ik zou nu vrij technisch moeten worden om het goed uit te leggen. Maar dan gaat het binnen de kortste keren over tritoon-substituties van dominanten en harmonische mineurladders, en dat traject moeten we met z'n allen denk ik niet ingaan; om es even een volkomen fout en afgezaagd welzijnswerkersjargon in te schieten, wat ik overigens graag doe. Liever zeg ik het zo:

*Als de vrouw van je dromen is de sarabande
de vrouw in wie je elke dag een andere, net zo mooie vrouw ziet.*

*Als een glas wijn dat elke dag smaakt als je allereerste glas ooit,
zodat je elke dag opnieuw als een blok
valt voor dezelfde pinot noir-druif.
Zo kan Bach je elke dag weer opnieuw verbazen
met dezelfde noten,
omdat ze je verstand te boven gaan,
en omdat bij de enige was die deze noten werkelijk begreep.*

Ik speel de *Sarabande* steeds weer opnieuw, en ben elke keer weer ver-
rast door de hippe melodie. Ooit hoop ik de leer van het contrapunt
zodanig te doorgronden dat ik snap hoe Bach dacht. Of laat ik zeggen:
zodanig dat ik mij in elk geval enigszins kan verplaatsen in zijn unieke
manier van denken – of is het voelen? Ik heb geen idee. Waarschijnlijk
een combinatie van beide. Ik kan me niet anders voorstellen dan dat het
bij Bach een volledig geïntegreerd proces was. Hij moet al die facetten
tegelijk hebben kunnen voelen en overzien, anders zou hij veel te veel
tijd nodig hebben gehad om al die meesterwerken te schrijven. En die
tijd had ie niet, want hij was ook nog tamelijk druk met beminnen en
kinderen maken, en ruziemaken met de kerkenraad.

Ik heb ooit geprobeerd contrapunt te studeren, en volgend seizoen
ga ik een nieuwe poging ondernemen, onder het regime van een goede
leraar. Maar ik vrees met grote vrees dat ik niet de muzikale intelli-
gentie heb om deze materie te incorporeren in mijn muzikaal arsenaal-
tje. De vorige keer dat ik de leerstof trachtte te lezen, was het alsof ik
Vikingrunen zat te ontcijferen met een hiërogliefenwoordenboek. Wat
een raadselachtige ratjetoe van volstrekt arbitraire regels is dat, zeg! Het
was echt zo'n dingetje van een zin acht keer lezen, en daarna de inhoud
nog niet kunnen reproduceren. Het leek verdomme wel een boek van
Arnon Grunberg of Jeroen Brouwers!

Maar ik ga het doen, ik zal mij vermannen, ik zal het contrapunt
overmeesteren, en ik houd u op de hoogte!

Benjamin Britten

VARIATIONS ON A THEME BY FRANK BRIDGE

Ik ben niet per se een heel groot liefhebber van de viool. Niet dat ik er een hekel aan heb, en als iemand er mooi op speelt, is elk instrument mooi. Maar als je me vraagt naar mijn favoriete instrumenten, dan zal ik toch zeggen: bugel, sopraansaxofoon en Spaanse gitaar. Maar: mijn absolute topfavoriet is toch het strijkorkest. Vreemd eigenlijk dat een soloviool me niet in hoge mate boeit, terwijl een groep violen dat wel doet. Daarom heb ik voor mijn eindexamen compositie op het conservatorium wat stukken geprobeerd te schrijven voor strijkorkest.

Daar waren ze ineens: achttien strijkers. Ze vonden het heel gewoon, gingen gewoon een beetje stemmen, wat ouwehoeren, beetje door de bladmuziek bladeren; just another day at the office. Maar voor mij was het heel anders. Hier ging een groep mensen heel geconcentreerd en zorgvuldig mijn noten hoorbaar maken. En ik moest even wat wegslikken toen het orkestje de eerste noten voortbracht. Het is alsof je een machine hebt gebouwd, en alsof, met één druk op de knop, het mechaniek gaat draaien, en iedereen kan zien dat het ding werkt! Eureka! Of laat ik zeggen: eureka met een voorbehoud. Sommige delen

waren geslaagd en zouden met een paar kleine wijzigingen het daglicht wel kunnen verdragen. Maar andere dingen werkten absoluut niet. Er zat zelfs een deeltje bij waar zoveel aan schortte dat ik het meteen in zijn geheel heb weggegooid. Het ding was gewoon onspeelbaar voor die arme strijkers.

Een deel dat wel heel goed werkte, was een variatie die ik via een simpel trucje had opgebouwd. Ik had de melodie van de aloude standard *Stella by Starlight* genomen, en telkens afwisselend de noten een

halve noot omhoog, en een halve noot omlaag gebracht. Dus: de eerste noot van de melodie een halve stap omhoog, de tweede noot van de melodie een halve stap omlaag, en dan de derde weer omhoog, de vierde omlaag, en zo verder. Nadat ik passende harmonieën bij dit merkwaardige melodietje had gezocht, ontstond er een excentriek walsje dat heel erg deed denken aan de muziek van Benjamin Britten. Dat vond ik opvallend omdat ik verzot ben op Brittens variaties voor strijkorkest *Variations on a Theme by Frank Bridge*. Even dacht ik de code van Britten te hebben gekraakt. Maar bij opnieuw luisteren naar Brittens prachtige variaties bleek mij al snel dat Britten in staat was uit veel meer vaatjes te tappen.

Mijn favoriete variatie is de ‘Bourrée classique’, het vijfde deeltje. De bourree is een Franse dans met een boertig en robuust karakter. En boertig en robuust is dit deel zeker, maar er zit een component bij die je misschien niet in eerste instantie met ‘boertig’ en ‘robuust’ associeert: intelligente subtiliteit. Het maffe cerebrale melodietje brengt namelijk een element van vervreemding in het geheel: alsof je twee worstelaars in rokkostuum ziet, of een mestkar bedekt met bladgoud. Juist dit aspect boeit mij mateloos, want het is bij deze combinatie van uitersten dat vaak de humor en de lichtvoetigheid om de hoek komen kijken. We hebben in deze bourree dus te maken met een boer, maar wel met een boer in driedelig grijs, die, terwijl hij een koe melkt, met een hete aardappel in de keel vertelt hoe hij zijn visie op landbouw baseerde op het Duitse idealisme van Hegel.

Je hoort mensen weleens zeggen dat muziek een kwestie van gevoel is. Dat vind ik ook, maar muziek komt bij mij het hardst aan wanneer de ratio ook mee mag doen. Wanneer zowel de emoties als het denken worden aangesproken, dan kun je werkelijk overweldigd worden door muziek.

En dat word ik door Britten helemaal.

Dianne Reeves & The Big Phat Band

TOO CLOSE FOR COMFORT

Superlatieven en barokke bijvoeglijke naamwoorden zijn ontoereikend om te beschrijven hoe hard de Big Phat Band swingt. Mijn God, er zijn ook grenzen aan mijn vocabulaire! Zo kan ik niet werken! Als Amerikaanse bigbands, samen met topzangeressen als Dianne Reeves, die toch al mijn favoriete zangeres is, ook nog es de hele tijd almaar nummers gaan uitbrengen die de pannen van het dak grooven, dan moet ik een keer de handdoek in de ring gooien, dat snapt u toch ook wel? Daar valt toch niet meer tegenop te superlativeren?

Ze swingen de pannen van het dak? Wat zeg ik nu? Ze swingen de pacemakers uit je borstkas; de menisci tussen je knieschijven vandaan; de eilandjes van Langerhans uit je alveesklief; de stents uit je kransslagaders; de stoma uit je navel; de irissen uit je ogen, het tussenschot uit je gok; de keratine uit je haar; ik zou bijna zeggen: ‘Ze swingen de tepels van je tieten’, maar gelukkig ben ik daarvoor te netjes opgevoed.

En wat een arrangement... meesterlijk! In de beste Count Basie-traditie, met een trompetsectie die zo poepstrak is dat je spontaan hartrit-mestoornissen krijgt wanneer ze uithalen voor een klaterend salvo, en een pianist om je oksels bij af te grazen. En wat een dynamiek: eventjes

terugschakelen, en dan uithalen; weer even terugschakelen, en nog harder uithalen: dit is arrangeren op het allerhoogste niveau. Als een band zo de show steelt, zijn de meeste zangers volstrekt machteloos; maar dan Dianne Reeves: koninklijk is haar kalmtte, en soeverein haar overwicht. Ze zit de band nergens in de weg, en ze laat zich meevoeren met de stroom, maar zit wel autonoom, als een ‘benevolent female dictator’, boven op de golf. Zich strak aan de noten houdend wanneer het nodig is voor de ritmische coherentie, en improviserend en variërend waar mogelijk. Hoe weet ik dat? Zult u vragen. Hoe weet hij wat de noten in dit arrangement precies zijn? Misschien improviseert Reeves wel helemaal niet?!

Toevallig heb ik ooit met een bigband dit nummer gezongen, in precies ditzelfde arrangement. Het stuk is eigenlijk veel te hoog voor mij, maar ik liet me overreden omdat de band het zo graag wilde spelen. Ik moet zeggen: mijn zangpartij kon je beter even wegdenken, maar het was wel een groot feest om voor een band te staan die deze muziek speelt. Ook behoorlijk intimiderend; een bigband is sowieso behoorlijk luidruchtig, en lastig om overheen te zingen (je hoort jezelf namelijk nauwelijks). En bij dit nummer gaat de band ook nog es af en toe helemaal plankgas, met het volume op solderen (zoals mijn broer Jim altijd zegt). Mijn oren trekken het helaas niet meer.

Ooit in een volgend leven hoop ik oren van gewapend beton te hebben die bestand zijn tegen hoge geluidsdruk. Dan zal ik schitteren in de trompetsectie van de allerbeste bigband op de planeet, of in het universum; wanneer dit in mijn volgende incarnatie aan de orde is, eventuele

parallele universums niet meegerekend. Ik zal dan trouwen met de volgende incarnatie van Dianne Reeves. Of ze nu in een volgend bestaan in een menselijke gedaante opduikt of in die van een dier; ik ben bereid mij nu, bij dezen, aan haar te committeren. Een vrouw die zo kan zingen, wil ik zelfs nog beminnen als ze zou verschijnen als kakkerlak of als vogelspin. Volgens mijn zoon zijn vogelspinnen in wezen heel sympathieke dieren, dus ik heb alle vertrouwen in een volmaakt gelukkig huwelijksleven met Dianne.

Het spreekt natuurlijk vanzelf dat ik als trompettist het limbisch systeem uit je hypothalamus zal swingen. De testes uit je pantalon!

Mike Boddé (1968) studeerde Chinese talen en culturen in Leiden, waar hij Thomas van Luyn ontmoette. Na *De Mike & Thomas Show* haalde hij op zijn veertigste zijn Master in compositie aan het Haagse conservatorium.

Tegenwoordig is hij de sidekick van Paul Witteman in *Podium Witteman*. Eerder schreef hij de bestseller *Pil* en de bundel *Zupheul, Febbo en de kleine GrakjesbembAAF, kortweg Jan*.

LEKKERE STUKKEN

‘Ik ben iemand met wisselende stemmingen, en daarom leiden mijn zwerftochten mij steeds langs andere gebieden; nu eens ben ik op zoek naar lyrische muziek, dan weer naar ijle, sferische muziek, soms religieus getint (terwijl ik atheïst ben), soms somber, en soms uitermate vrolijk. Met een duidelijke funky puls, of zonder een in het oor springend ritme. De ene keer ben ik op zoek naar humor in muziek, en lichtvoetigheid, de andere keer naar melancholie en ernst. Mijn buien brengen me naar vreemde plekken.’

WWW.UITGEVERIJBALANS.NL

